

Makale tarihçesi: Alındı: 25 Mayıs 2023

DOI: <https://doi.org/10.33182/gd.v10i1.868>

Editör'den: Doğal Afetler, Göçler ve Sosyal Dinamikler

Mehmet Gökay Özerim¹

Göç Dergisi'nin değerli okuyucuları,

Son yıllarda hem küresel hem de bölgesel dinamikler dolayısıyla ağırlıklı olarak göç konusunun uluslararası boyutunu konuşsak da maalesef Türkiye'de 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan ve 11 ili etkileyen yıkıcı deprem felaketi, tüm ekonomik ve sosyal dinamiklerin yanı sıra felaketler sonrası ülke içi göç ve yer değiştirme konusunun da gündeme gelmesine ve tartışılmasına neden oldu. Depremler 1,8 milyonu göçmen olmak üzere bölgede yaşayan yaklaşık 16 milyon kişiyi etkilerken (Reliefweb, 2023), mevcut tahminler en az 2,7 milyon kişinin depremleri takiben ikamet yerlerini terk ettiklerini gösteriyor. Türkiye ile birlikte Suriye'yi de etkileyen depremlerde her iki ülkede yaklaşık 850 bin çocuğun da yerinden olduğu raporlanmış bulunuyor (UNICEF, 2023).

Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişileri Gözlemeleme Merkezi (IDMC) ve Norveç Mülteci Konseyi tarafından hazırlanan en güncel Küresel Rapor, bu konuda çarpıcı verileri ve uyarıları paylaşıyor. Son yıllarda daha çok ulusötesi sığınmacı ve mülteci hareketliliği kamuoyunu meşgul etse de 2022 sonu itibarıyla küresel ölçekte ülke içinde yerinden edilmiş kişi sayısı 71,1 milyona ulaşmış gözüküyor. 2013 yılında bu sayının 33,3 milyon olduğu düşünüldüğünde 2013 yılına göre 2 kattan fazla, bir sene öncesine göre ise neredeyse %20 oranında bir artış gözlemleniyor. Çözümlemeyen çatışmalar, tekrarlayan afetler ve bu süreçlerde kalıcı çözümler üretilememesi, son 10 yılda ülke içinde yerinden edilmiş kişi sayısının yükseliş göstermesinin en önemli sebepleri arasında sayılıyor. Ülke içinde yerinden edilmiş kişilerin yaklaşık %53'ünün doğal afetler sonucu gerçekleştiği tespit ediliyor (IDMC, 2023:9).

Konuya ilişkin 2023 yılı küresel raporunun dikkat çektiği bir diğer önemli konuyu ise ülke içinde yerinden edilme ile kaynak paylaşımı yetersizliği arasındaki bağlantı ve etkileşim oluşturuyor. Gıda güvenliği, en önemli kaynak olarak bu süreçlerde öne çıkmış gözükmemekte (IDMC; 2023:50). Rapor durumu iç içe geçmiş bir kriz durumu olarak tanımlarken en çok ülke içinde yerinden edilmiş nüfusa sahip ülkelerin aynı zamanda ciddi boyutta gıda güvenliği krizi ile karşılaşan ülkeler de olduklarına işaret ediyor (IDPR; 2023:9).

Tüm bu veriler ışığında değerlendirdiğimizde doğal afetler ve göç ilişkisinin hem sosyal dinamiklerde hem de akademik araştırmalarda önümüzdeki dönemde daha da fazla öne çıkacağını söylememiz mümkün. Uluslararası boyutta uzun senelerdir bu konuda tartışmalar sürerken maalesef deprem felaketi bu konuyu dikkat çeken bir toplumsal konu olarak Türkiye'nin de gündemine eklememiş bulunuyor.

Bu süreç içerisinde ülkemizden araştırmacıların çok değerli katkıları ile hazırladığımız Göç Dergisi'nin bu sayısında yine göç konusuna ilişkin Türkçe akademik yazına katkı sağlayacak

¹ Prof. Dr. Mehmet Gökay Özerim, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Yaşar Üniversitesi, Türkiye. E-mail: gokay.ozerim@yasar.edu.tr

önemli çalışmalara yer verdik. “Mekân İlişkisinde Göçmenlik ve Kültürel Kodlar: İstanbul Örneği” adlı çalışmalarında Meha Chagel ve Asiye Akgün Gültekin İstanbul'da bulunan Suriyeli göçmenlerin mekân ve komşuluk ilişkileri üzerinden, aidiyet oluşumları ve kimlik değişimlerini irdeliyor ve dikkat çekici veriler sunuyor. Ülkemizde gençlerin göç eğilimlerinin çok tartışıldığı bu dönemde bu tartışmalara katkı sağlayacak bir çalışmayla “Ergenlerin Gözünden Göç” başlıklı makalesinde Asiye Dursun göç etmek isteyen ergenlerin gerekçeleri ve göçe yönelik algılarına yönelik verileri paylaşıyor. Pınar Çağlayan, “Uluslararası İlişkiler Disiplininde Göç Araştırmaları: Türkiye'deki Doktora Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme (2000-2021)” başlıklı çalışmasında Türkiye'de uluslararası ilişkiler alanında yazılmış doktora tezlerini inceleyerek Türkiye akademisinde göç konusunun nasıl ele alındığına dair önemli bir bakış sunuyor. “Kültürlerarası Modeller Merceğinden Göç Yönetiminde Ebelik Hizmetleri” adlı çalışmasında

Selma Hancıoğlu Aytaç, hem göçmen kadın sağlığına genel bakış sağlıyor hem de bu sürecin önemli paydaşlarından biri olarak ebelik hizmetlerini kültürlerarası yaklaşım üzerinden tartışıyor.

İyi okumalar dileriz.

Referanslar

- IDMC (2023). 2023 Global Report on Internal Displacement. <https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2023/> (Erişim tarihi: 01.05.2023)
- Reliefweb (2023). <https://reliefweb.int/report/turkiye/iom-2023-earthquakes-displacement-overview-turkiye-march-2023> (Erişim tarihi: 19.05.2023)
- UNICEF (2023). <https://www.unicef.org/turkiye/en/press-releases/one-month-more-850000-children-remain-displaced-deadly-earthquakes-southern-t%C3%BCrkiye> (Erişim tarihi: 05.05.2023)

